

*Дарія Сергіївна Ложечник – студентка I курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Вікторія Олегівна Панкратова – доцент кафедри
юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного
університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук*

ПРАВОВА ВИЗНАЧЕНІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

Питання про юридичну природу принципів права, їх класифікацію завжди відносились до числа актуальних проблем юридичної науки. Це закономірно, бо провідна роль принципів забезпечується їх прямим чи непрямим закріпленням у нормах права, адже саме в принципах права всебічно відображена його суть.

Дослідженню окремих аспектів принципу верховенства права присвячено роботи Ф. Гаєка, М. І. Козюбри, М. М. Марченка, Ю. І. Матвєєвої, С. П. Погребняка, С. В. Шевчука та ін.

Метою роботи є з'ясування особливостей правової визначеності як елементу верховенства права.

Поняття «принцип» у перекладі з латинської означає «початок», «першооснова», «первинність». З давніх-давен принцип вважався підвалиною, фундаментом будь-якої соціальної системи (у тому числі правової), вимоги якого поширювалися на всі явища, що належали до цієї системи.

С. П. Погребняк при аналізі багатоаспектності поглядів на верховенство права констатує, що всі конкуруючі визначення верховенства права можуть бути зведені до двох основних груп, відомих як «формальна» і «матеріальна» (змістовна) концепції. Основну відмінність між ними можна визначити так: формальні теорії зосереджуються на належних джерелах і формі законності, тоді як матеріальні теорії включають також вимоги до змісту закону [1, с. 21]. Принцип правової визначеності науковець пов'язує з формальним аспектом права та разом з принципами пропорційності й добросовісності відносить до принципів, які забезпечують дію верховенства права.

М. І. Козюбра розглядає принцип правової визначеності як одну із найважливіших складових верховенства права та правової держави: «принципом верховенства права, і принципом правової держави охоплюється низка тісно пов'язаних між собою гетерогенних підпринципів – вимог, які дають досить повне уявлення про зміст, спрямованість та умови забезпечення названих феноменів у сучасному суспільстві. При цьому науковець зауважує, що підпринципи, які забезпечують верховенство права є чисельними. Не дивлячись на це залишається безсумнівним той факт, що функціонування правової

держави і утвердження верховенства права можливі за умов, коли в суспільстві послідовно і неухильно втілюються в життя такі основні вимоги». До таких вимог верховенства права й правової держави науковець відносить й принцип правової визначеності [2, с. 4.].

У монографічному дослідженні «Правові основи формування та функціонування органів державної влади у контексті євроінтеграції» до елементів верховенства права автори відносять інституціонально-нормативні засоби, серед яких, крім принципу «розподілу влади»; юридичної рівності та інших засобів виділяють і правову визначеність [3, с. 98].

Отже, правова визначеність є елементом верховенства права та характеризує центральну його особливість, а саме – передбачуваність та стабільність права, що зумовлює довіру до держави й права.

Література

1. Погребняк С. П. Основоположні принципи права : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора юрид. наук : спец. 12.00.01 «теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / С. П. Погребняк. – Х., 2009. – 41 с.
2. Козюбра М. І. Принцип верховенства права та правової держави: єдність основних вимог / М. І. Козюбра // Наукові записки НаУКМА. Серія «Юридичні науки». – К., 2007. – Т. 64. – С. 3-9.
3. Правові основи формування та функціонування органів державної влади у контексті євроінтеграції : монографія / Ю. П. Битяк [та ін.] ; Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. будівництва та місц. самоврядування, Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. – Х. : Право, 2010. – 384 с.

Тетяна Григорівна Мамедова – студентка I курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Вікторія Олегівна Панкратова** – доцент кафедри
юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного
університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ЮРИДИЧНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРІШЕННЯ

Сучасна українська юридична наука є продуктом тривалого та неоднозначного процесу становлення і розвитку, що зумовлено складним характером державно-правового будівництва в країні та особливостями суспільно-політичного устрою у той чи інший період. Якісно новий етап для неї розпочався із проголошенням незалежності України, коли